NAFARROAKO PARLAMENTUKO

ALDIZKARI OFIZIALA

V. legegintzaldia | Iruña, 2003ko otsailaren 19a | 13. ZK.

A U R K I B I D E A

G SAILA:

Txostenak, deialdiak, eta Parlamentuko informazioa:

—Aholkularitza txostena, Nafarroako administrazio publikoetako montepioetan afiliatuta dauden funtzionarioen eskubide pasiboen araubideari buruzko azterlan aktuarialei buruzkoa, Kontuen Ganberak egina (2. or.)

G Saila:
TXOSTENAK, DEIALDIAK ETA PARLAMENTUKO INFORMAZIOA

Aholkularitza txostena, Nafarroako administrazio publikoetako montepioetan afiliatuta dauden funtzionarioen eskubide pasiboen araubideari buruzko azterlan aktuarialei buruzkoa, Kontuen Ganberak egina

Nafarroako Parlamentuko Mahaiak, 2002ko uztailaren 3an eginiko bilkuran, erabaki zuen Nafarroako administrazio publikoetako montepioetan afiliatuta dauden funtzionarioen eskubide pasiboen araubideari buruzko azterlan aktuarialei buruzko aholkularitza-txostena, Kontuen Ganberak egina, argitara dadila agintzea.

Iruñean, 2002ko uztailaren 5ean

Lehendakaria: José Luis Castejón Garrués

Aholkularitza txostena, Nafarroako administrazio publikoetako montepioetan afiliatuta dauden funtzionarioen eskubide pasiboen araubideari buruzko azterlan aktuarialei buruzkoa, Kontuen Ganberak egina

AURKIBIDEA

I. Sarrera (2. or.).

II. Aztertu beharreko arazoen aurrekariak eta deskripzio generikoa (3. or.).

III. Xedeak (4. or.).

IV. Norainokoa, metodologia eta mugak (5. or.).

V. Ondorioak (7. or.).

Eranskinak

1. Nafarroako foru administrazioetako montepioen azterlan aktuarialetan erabilitako aldagaiak, hipotesiak eta taulak (16. or.).

2. Ordainketa probableen urteko finantza-fluxuak (Eguneko pezetatan) (23. or.).

3. Erretiroko pentsioen zenbatekoen adibideak (26. or.).

I. SARRERA

2001eko maiatzaren 21ean, Nafarroako Parlamentuko Eledunen Batzarrak, erabaki zuen, besteak beste, Nafarroako Demokraten Elkargunea Parlamentuko Taldeak eskatuta, Kontuen Ganberari eskatzea txosten bat egin dezan, “kalkulu aktuarialetako adituek behar diren azterlanak egin ditzaten funtzionarioen eskubide pasiboen araubidearen zenbait alderdi aztertzeko; hain zuzen ere, Nafarroako Gobernuko eta Iruña, Tafalla eta Tuterako montepioetan afiliatuta dauden funtzionarioen araubideari buruzko alderdi hauek:

a) Nafarroako administrazio publikoek egungo montepioan afiliaturiko funtzionarioekin hitzarturiko pasiboen egungo sistema aplikatzetik etorriko diren konpromisoen kostu aktuariala.

b) Funtzionario horiek Gizarte Segurantzan sartzeak dakarren kostu aktuariala.

c) Montepioa egungo maila eta ordainsarietara gaurkotzeak dakarren kostu aktuariala.

d) Gaurkotze horren beraren kostu aktuariala, kudeaketaren ereduaren ordez kapitalizazioan oinarrituriko eredua ezarriz gero.

Eskaera hori Parlamentuak 2001eko maiatzean Nafarroako Gobernuak aurkezturiko lege proiektua, “Nafarroako administrazio publikoaren montepioetako funtzionarioen eskubide pasiboak” gaiari buruzkoa, Gobernuari itzuli izanaren ondorioa da.

Aurreko eskaera horren ondorioz, Kontuen Ganberak bere jarduera programan sartu zuen lana.

2001eko ekainaren 11n, Kontuen Ganberako lehendakariak, berak eskatuta, agerraldia egin zuen Nafarroako Parlamentuko Mahaia eta Eledunen Batzarraren aurrean, aurreko lan horren planifikazioaren txostena eta aurreikusiriko egutegia aurkezteko. 2001eko ekainaren 18an Mahaiak eta

Eledunen Batzarrak aurreko planifikazioarekin ados zeudela jakinarazi zuten.

Planifikazio horren arabera, txosten hau 2002ko martxoaren 29a baino lehen aurkeztu behar zen Parlamentuan, datu baseak 2002ko urtarrilaren barrenean eskura izateko konpromisoarekin; halere, 2002ko martxoaren 15era arte ez zuen esku artean izan ganbera honek azterlan aktuarialak egin ahal izateko datu baseak, eta beraz, txostenaren prestalanak eta aurkezpena atzeratu egin ziren. Inguruabarraren berri eman zitzaion Parlamentuko lehendakariari 2002ko apirilaren 8an.

Aholkularitza txosten hau beste baten jarraipena da, alegia, "Administrazio publikoen montepioetako funtzionarioen eskubide pasiboen sistemak Foru Ogasunean izanen dituen eraginei" buruzkoa, Parlamentuak eskatuta hau ere, Kontuen Ganberak 2001eko otsailean emanikoa (2001eko ekainaren 6ko 62. NPAO). Nolanahi ere, bi txostenen emaitzak ezin dira zuzenean alderatu, helburua eta norainokoa desberdinak baitira.

II. AZTERTU BEHARREKO ARAZOEN AURREKARIAK ETA DESKRIPZIO GENERIKOA

Foru montepioei atxikitako funtzionarioen eskubide pasiboen egoeraren ezaugarriak zehatz-mehatz azaldu ziren lehenago aipatutako txostenean, eta horretara jo beharko da.

Halere, txosten honen ondorioetarako, bestean gai honen inguruan plazaratzen ziren ondoko ondorio hauek nabarmendu behar ditugu:

“Egungo egoerari buruzko diagnostikoa

Nafarroako Administrazio Publikoen zerbitzuko funtzionarioen pasiboen sistemaren egungo egoerak ondoko alderdiak ditu bereizgarri:

1. Foru funtzionarioak pasiboen araubide batean baino gehiagotan daude. Hauexek dauzkagu:

• Nafarroako Gobernuaren Montepioa.

• Toki entitateetako funtzionarioen montepio orokorra.

• Iruñeko montepioa.

• Tuterako montepioa.

• Tafallako montepioa.

• Gizarte Segurantza.

• Estatuko klase pasiboak.

Aniztasun hori Foru Komunitatearen ibilbide historikoaren emaitza da, eta zaildu egiten ditu pasiboen araubidearen ikuspegi eta kudeaketa integralak. Gainera, gorabeherak eta bazterkeria sortzen du enplegatuen artean, bai pentsioei buruz dauzkaten itxaropenei eta bai finantzaketarako egiten dituzten diru-ekarpenei dagokienez.

Halaber, aniztasuna gertatuko da ondokoa dela eta: sistema batzuen pentsioak etorkizuneko Nafarroako aurrekontu orokorren kargura izanen dira –montepioak–; beste sistema batzuek –klase pasiboak eta Gizarte Segurantza–, ordea, ez dute pentsioengatiko gasturik sortzen, funtzionarioa erretiratzen den unean haien ordainketa beste administrazio batzuen kargura izanen delako.

2. Foru Komunitateko funtzionario publikoen pasiboen prestazioak egokitzeko edo eguneratzeko legez ezarritako aurreikuspenak behin eta berriz bete gabe utzi dira. Halaber, denboran zehar joera ezberdin eta kontraesankorrak antzeman daitezke aurreikuspen horietan, kasu batzuetan foru montepioei eutsi eta montepio horiek eguneratu direlako eta beste batzuetan Gizarte Segurantzan integratzera jo delako. Joera horiek direla eta, funtzionario berriak Gizarte Segurantzan sartu dira eta antzinako sistema eguneratuari eutsi zaio jada itxita dagoen kolektibo batentzat.

3. Montepioei gagozkiela, ondokoak azpimarratu behar ditugu:

• Antzinako lege batek arautzen ditu, eta nabarmena da haiek eguneratzeko hasieran aurreikusitako epeak ez direla betetzen ari.

• Aurrekoaren ondorioz, halako eten bat dago aktiboen eta pasiboen ordainsarien artean, eta horrek eragina du bai sortutako prestazioetan, bai sortzeko daudenetan eta bai haien finantzaketan ere, aktiboek jasotako ordainsariak ez baitira haien hartzekodun pasiboak finantzatzeko erreferentzia. Esan dezakegu eten hori desegokia eta inkoherentea dela edozein antolamendutako giza baliabideak kudeatzeko.

• Gainera, montepioen artean ere, funtzio publikoan noiz sartu, horren araberako ezberdintasunak antzeman daitezke, eta gerta daiteke, esate baterako, zerbitzuan 35 urte eman dituzten bi funtzionarioren pentsioen artean % 30eko aldea egotea ondokoa dela eta: prestazio pasiboa bosturteko metagarrien arabera zenbatesten den ala ez -hau da, funtzionario horiek funtzio publikoan 1973ko uztailaren 1a baino lehen ala egun hori eta gero sartu ziren.

• Halaber, Nafarroako Gobernuak eginiko estimazioen arabera, 35 urteko antzinatasuna duten funtzionarioentzat, egungo Montepioaren pentsioak Gizarte Segurantzan jasoko zituztenak baino

% 20 eta 40 bitarte txikiagoak dira; ehuneko horiek bosturteko metagarriak aplikatzearen ala ez aplikatzearen baitan daude. Halere, komeni da aipatzea montepioko funtzionarioen kotizazioa araubide orokorrekoa baino txikiagoa dela eta Gobernuak ez duela espresuki kuota gisa ordaintzen enplegu-emailearen kuota.

Azken ondorioa

Ondorioz, amaierako laburpen gisa, ganbera honek ondokoa adierazten du:

• Foru Komunitateko enplegatu publikoen pasiboen sistemaren gaurkotzea presako beharrizan bat da, ezin luza daitekeena, foru legeetan jada aurreikusita dagoena eta gutxienez ere 1983tik hona eskatzen ari izan dena. Aukera emanen du Nafarroako administrazio publikoen langileak zuzen kudeatzeko, egoera desegoki bati konponbidea emanda."

Garrantzi bereziko beste lege-ondorioen artean, komeni da halaber gogoraraztea 1992ko urtarrilaren 1etik eta 1994ko urtarrilaren 1etik Nafarroako Gobernuan eta Nafarroako toki entitateetan, hurrenez hurren, sartutako funtzionario berriak Gizarte Segurantzaren araubide orokorrean sartu direla. Horrenbestez, itxi egin zen foru montepioetan funtzionario berriak hartzeko bidea, eta haietan dauden funtzionarioak, eskubide pasiboen eraginetarako, "iraungi beharreko" egoerara igaro ziren: guztira, jardunean dauden 4.800 funtzionario dira, gutxi gorabehera.

Bestalde, Nafarroako Gobernuak zenbait eskumen bereganatzeak, gure ondorioetarako, ondokoa ekarri zuen: Nafarroako funtzionarioen multzoan sartzea Gizarte Segurantzaren araubide orokorrean egoteaz gainera Gizarte Segurantzaren menpekoa den Estatuko klase pasiboen araubide bereziari ere atxikita dauden langileak. Horrela, Nafarroako Gobernuari dagokionez soilik, hauxe zen 2002. urtean jarduneko langile finkoen araubidearen araberako banaketa:

Araubidea	Langile finkoak	Ehunekoa
Foru Diputazioaren montepioa	3.122	18
Gizarte Segurantza	10.740	60
Estatuko klase pasiboak	3.918	22
Nafarroako Gobernua, guztira	17.780	100%

Ikus daitekeenez, montepioko langileek Nafarroako Gobernuaren langile finko guztien ehuneko 18 egiten dute.

Azkenik, komeni da gogoratzea 2000ko irailean Nafarroako Gobernuak aurkeztu zuela Parlamentuan "Nafarroako administrazio publikoaren montepioetako funtzionarioen eskubide pasiboei buruzko foru lege proiektua", montepioetan afiliaturiko langileen eskubide pasiboen egoera konpontzeko xedearekin. 2001eko maiatzean, ordea, Parlamentuko Osoko Bilkurak erabaki zuen proiektu hori Nafarroako Gobernuari itzultzea.

III. XEDEAK

Kontuan harturik Parlamentuaren eskaera, komeni da aurretik zehaztapen batzuk egitea, lanaren helburuen nondik norakoak ongi ezartzeko:

• Sistema indardunaren kostu aktuariala jardunean dauden funtzionarioena –4.800 inguru– nola pasiboena da –4.700 inguru–.

• Gainerako kostu aktuarialak egun jardunean dauden langileak hartu ditu xedetzat, langile pasiboen eskubideak dagoeneko sortuak baitira horien araudi zehatzari jarraikiz.

• Aurreikusitako programazioaren arabera, kalkulaturiko kostu aktuarialak –kasu batzuetan 2122[1]. urteraino luzatzen direnak– 2001eko azaroaren 30ekoak dira.

• Txosten honen helburua ez da eskubide pasiboen araubide bakoitzak eskaintzen dituen prestazio motak eta zenbatekoak aztertu eta alderatzea. Halere, honekin batera dago aipatutako sistemetan erretiro pentsioek egiten duten zenbatekoen adibidea –ikus 3. eranskina–.

Hortaz, lan honekin helburu hauei heldu nahi zaie:

1. helburua. Jardunean dauden funtzionarioen eta pasiboen egungo erregulazioak eragiten dituen eskubide pasiboen kostu aktuariala zein den zehaztea.

2. helburua. Jarduneko funtzionarioak Gizarte Segurantzaren araubide orokorrean sartzeak ekarriko lukeen kostu aktuariala kalkulatzea.

3. helburua. Jardunean dauden funtzionarioen eskubide pasiboen kostu aktuariala zehaztea,

(1) Kalkuluen arabera, ordurarte eraginen die gastua Foru Komunitateko administrazio publikoei.

egungo arauak horien lansari sistema indardunera egokituta.

4. helburua. Aurreko gaurkotzearen kostu aktuariala kalkulatzea, baina kapitalizazioko kudeaketa eredu bat aplikaturik[2].

IV. NORAINOKOA, METODOLOGIA ETA MUGAK.

IV.1. NORAINOKOA ETA METODOLOGIA

Foru Komunitateko montepioetan afiliaturiko funtzionarioen eskubide pasiboen araubidearen kostu aktuarialei buruz Nafarroako Parlamentuari aholku emateko txostena egin du Kontuen Ganberak.

Eskaria kontuan harturik, hona lanak hartu dituen norabideak:

1. Aferarekin zerikusia duten administrazio guztiei datu baseak eskatu, azterlan aktuarialak egiteko beharrezkoa zen informazioa eskuratzeko.

2. Aurreko azterlanak egiteko oinarri sendoa izateko, agertoki eta hipotesi koherenteak eta tinkoak definitu.

3. Azterlan aktuarialak gauzatzea kanpoko enpresa batekin kontratatu.

Biltzar honen asmoa zen azterlan aktuarialak egiteko erabilitako agertokiak eta hipotesiak aldez aurretik adostea Nafarroako Gobernuarekin eta Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioarekin lantalde baten bidez; Nafarroako Gobernua, aitzitik, ezetza eman zion gonbitari, zeregin horrek haren eginkizunen gainetik zegoela adierazirik.

Ondoren, Nafarroako Gobernuari eta Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioari “Azterlan aktuarialetan erabilitako aldagaiak, hipotesiak eta taulak-Zirriborroa” biltzen zuen agiri bat igorri zitzaien, zerbitzu teknikoek edukia aztertu eta iradokizunak egin zitzaten. Federazioaren oharrak baizik ez ditugu jaso.

Behin datu baseak jaso eta agertokiak eta hipotesiak definiturik, txostenaren norainokoa azterlan aktuarialen kostuak kalkulatzera bideratu zen, 2001eko azaroaren 30eko data abiapuntutzat harturik.

Metodologiari dagokionez, Kontuen Ganberak aplikatu ohi dituen programak aplikatu dira, helburuak eta inguruabarrak kontuan harturik; programa horiek Ganberaren auditoretza gidetan jasotzen dira, eta Espainiako Estatuko Kanpo Kontroleko Organo Publikoak Koordinatzeko Batzordeak onetsitako Sektore Publikoko Auditoretza Printzipio eta Arauen barrenean garaturik daude. Honako hauetan, zehatz esanda:

• Administrazio hauei eskatu zitzaien informazioa:

a) Nafarroako Gobernua: Foru Komunitateko montepioa eta udal montepio orokorra.

b) Iruñeko Udala

c) Tuterako Udala.

d) Tafallako Udala.

e) Nafarroako Parlamentua, Nafarroako Suitzaltze eta Salbamendu Zerbitzurako Partzuergoa eta Kontuen Ganbera.

• Eskatutako informazioa honi buruzkoa da, funtsean:

a) Aktiboak: datu pertsonalak, pentsioa eragin dezaketen kontzeptuak, 2001. urteko lansariak osotara eta balizko onuradunak.

b) Pasiboak: datu pertsonalak, 2001. urterako pentsio mota eta zenbatekoa eta balizko onuradunak.

• Datu pertsonalen inguruko informazio guztia pertsona zehatzen inolako identifikaziorik gabe eskatu zen, arau indardunei jarraikiz, ezaugarri pertsonalen berri izatera mugatuta -jaiotze eguna, sexua, administrazioan sartu zen eguna, zerbitzuak ezagutzeko eguna etab.

• Aurreko informazio horren bidez eta metodologia aktuariala erabiliz prestatu ditu kontrataturiko enpresak Parlamentuak eskatutako azterlanak. Azterlanek hartzen duten denbora, berriz, 2122. urteraino ailegatzen da aztertutako kasu batzuetan, eta horixe da, kalkuluen arabera, funtzionarioek eta horien onuradunek sortutako pentsioek administrazioei gastua eraginen dien azken epea.

• Txosten honetan aurkeztutako datu guztiak 2001eko azaroaren 30eko pezeta konstanteen egungo balioan daude adierazirik, salbu eta 2. eranskina, pezeta arruntetan baitago.

• Foru Komunitateko pasiboen sistema indardunaz -gaurkotua zein gaurkotu gabea- eginiko azterlanen kuantifikazioa, azterketa eta emaitzen alderaketa erraztearren, gure iritziz zentzuzkoe-

(2) Banaketa ereduak ez bezala, kapitalizaziokoak pentsiorako zenbateko bat bermatzen du langileak eta enplegu emaileak ordaindutakoaren arabera, bai eta baliabide horien kudeaketak emandako finantza etekinen arabera ere.

nak diren hipotesiei emandako balioen arabera egin da; horixe da "oinarrizko eredua" deitu dena, eta ezaugarri nagusi hauek dituena:

a) Langileen ehuneko 60k nahitaez hartu beharreko adinean hartzen dute erretiroa, ehuneko 20k borondatezkoa hartu daitekeen lehen adinean eta gainerakoa bi multzoen artean banatzen da.

b) Fluxuak gaurkotzeko interes tasa: ehuneko 4.

c) Alargunen lansarien eta gutxieneko pentsioen urteko gehikuntza: ehuneko 3.

d) Pentsioen urteko gehikuntza: ehuneko 2.

Nolanahi ere, emaitza horiek osatzearren, txostenari erantsi zaio emaitzen laburpena, kostutan, aldagai horiez beste balore batzuk kontuan harturik lortu direnak -25 agertoki guztira-. Hona baloreak:

a) Gaurkotzeko interes tasa: Ehuneko 3 – 3,5 – 4 – 5 – 6.

b) Alargunen lansarien eta gutxieneko pentsioen hazkundea. Ehuneko 2,25 – 2,625 -3 - 3,75 - 4,5.

c) Pentsioen hazkundea: Ehuneko 1,5 – 1,75 - 2 - 2,5 - 3.

d) Erretiroa nahitaez hartu beharreko adinean hala eginen duten funtzionarioen ehunekoa: Ehuneko 0, 40, 60, 80 eta 100.

e) Erretiroa borondatez hartu daitekeen adinean hala eginen duten funtzionarioen ehunekoa: Ehuneko 100, 30, 20,10, eta 0.

• Pasiboen sistema indarduna lansarien egungo sistemara gaurkotzeak ekar dezakeen kostua kalkulatzeko, eta gaurkotze horren gaineko araurik ez dagoenez, haren 18 mailak egungo 5ekin parekatzetik abiatu gara, pentsioa eragiten duten lansariak errealekin ordeztu dira eta kotizazio muga gisa Gizarte Segurantzaren araubide orokorrean indarrean dagoen gehienekoa ezarri da.

• Gizarte Segurantzan sartzeak duen kostu aktuariala iraganeko kotizazio egin gabeak gaurkotuz kalkulatu dira, erreklamatu ezin diren gorabehera estaliak direla-eta horietan den zatia deskontaturik. Horretarako kontuan hartu dira, batetik, jarduneko funtzionario bakoitzak funtzio publikoan sartu zenetik ordaindu beharko zituzkeen kotizazioen egungo balioa -kalkuluak egin dira 5etik hasita lan bizitza osora bitarte-, sortutako etekinak barne; bestalde, etorkizuneko kotizazioetarako kalkulatzen den egungo balioa ere ezarri da. Horren inguruan, azterlan honetan oinarrizko eredutzat hartu da Gizarte Segurantzak 15 urteko kuotak eta funtzionarioaren lan bizitza osoarenak eskatzen dituela.

Era berean, administrazioko lansarien mailak eta araubide orokor horri aplikatu beharreko kotizazio multzoen arteko parekatzea ezarri behar izan dira, eta horretarako, MUNPAL Gizarte Segurantzaren araubide orokorrean sartzeko aplikatu zen berbera hartu da.

• Kapitalizazio sistemetan, aurreikusitako konpromisoak erreserba funts batzuk, aurreikusitako etorkizuneko ekarpenak berdintzen dituztenak, eratuz finantzatzeko zenbait hurbilketa daude, horrela, funts horien inbertsioetatik heldu den errentagarritasunaz baliatuz, aurreikusiriko prestazioak ordainketa erregularretan finantzatzeko berrorekatzeko plan batzuk gauzatzea lortzeko. Txosten honetan kapitalizazio sistema kolektibo bat erabili da 3. azterlanetik heldu diren aktiboen konpromisoak eta 1. azterlaneko pasiboenak finantzatzeko; horretarako, bi aukera hartu dira:

a) Lortutako kotizazio motak, behin aplikaturik balizko lansarien baturari, bide eman behar du balizko pentsioak finantzatzeko balorazioaren urtetik pentsioaren balizko azken fluxua gertatzen den urtera arte.

b) Aldizka eta urte kopuru zehatz batean, zenbateko zehatz batzuk ekartzen dira ordainketen eta finantziazioaren arteko oreka lortzeko.

Bi kasuetan, zenbatekoak edo portzentajea enplegu-emailearen eta enplegatuaren ekarpenen bidez finantzatuko litzateke, botere publikoek ezarritako mugekin.

IV.2. MUGAK ETA ZALANTZAK

1. eranskinean egindako oharrez gain, gure lanean eragina izan duten muga eta zalantza nagusiak hauexek izan dira:

A) Orokorrak.

• Azterlan aktuarial ororen oinarria da ekonomia eta finantza egoeraren gaineko agertoki eta hipotesi multzo orokor bat, eztabaidaren eta iritzien xede izan daitezkeenak, guztiak bezala. Azterlan hauetan hartutakoak antzeko azterlanetan hartzen ohi direnen isla dira.

• Hain epe luzean kostuei buruz egindako estimazio guztiek, egungo baldintza sozio-ekonomikoetan, segurtasun eta subjektibotasun falta dute, erabilitako aldagai eta hipotesiek etorkizunean izanen duten jokaerari dagokionez; hori dela eta, estimazio edo etorkizuneko proiekzio horiek

segurtasun mailan eragin eta kopuruak alda ditzakete.

B) Azterlan aktuarialen ingurukoak.

• Montepioei atxikitako funtzionarioen datu base multzo bat, administrazioek igorritakoek osatua, oinarri harturik egin dira; lehengo eta behin horien barne koherentzia aztertu da, baina egiaztatu gabe emandako datuak osatuak eta zehatzak diren.

• Montepioen eskubide pasiboei buruzko arauak zaharrak dira eta sakabanaturik daude; horrez gain, arlo honetan jurisprudentzia anitza dago, eta horren eraginez ez dago ziurtatzerik funtzionarioen artean gerta daitezkeen egoera guzti-guztiak aurreikusi izana azterlanetan.

• Ez dugu izan eskura lansariei eta dagoeneko erretiro eta ezintasuna hartutakoen adinei buruzko datu historikorik eta, hortaz, kalkulu batzuk egin behar izan ditugu.

• Montepioetan afiliaturiko langileak Gizarte Segurantzan dituen kotizazio urteei buruzko informaziorik ere ez dugu izan; urte horiek, sistema indardunaren arabera, erretiroa hartzeko unean ezagutzen dira.

• Pasiboen araubide indardunaren gaurkotzeari, Gizarte Segurantzan sartzeari eta kapitalizazio ereduari buruzko azterlan aktuarialak esparru eta testuinguru orokorrean oinarritu dira -hipotesi eta agertoki ekonomiko orokorrez gain-, ez baitago egoera horiek berariaz gaitzat dituen araurik.

Muga horiekin guztiekin ere, lana jarduketa mota honetan ohikoa den metodologiarekin eta estandarrekin egina da eta, horrenbestez ziurtatu daitezke lortutako datuak.

Txostena bost ataletan egituratu da; atal horiek bai marko orokorra eta bai egindako lanetik ondorioztaturiko helburu eta ondorioak ere agertzen dituzte. Atal hauek hiru eranskinek osatzen dituzte: azterlan aktuarialetan erabiltzen diren oinarrizko hipotesi eta aldagaiei buruzkoa bat, urtean egin daitezkeen ordainketen finantza fluxu edo korronteen pezeta korrontetako kalkuluei buruzkoa beste bat eta aztertutako sistema ezberdinetan erretiro pentsioek egiten dituzten zenbatekoen gaineko adibideei buruzko, azkena.

Aldez aurretiko lanak eta azterlan aktuarialak 2001eko azarotik 2002ko maiatzera bitarte egin ditu kanpoko enpresa kontratatuko langileek eta Kontuen Ganberako auditore batek osaturiko lan taldeak. Era berean, Biltzarraren beraren zerbitzu administratiboen, juridikoen eta informatikoen laguntza izan dugu.

Lan honetan parte hartu duten langile guztien laguntza eskertu nahi dugu.

V. ONDORIOAK

Kontuan harturik egindako lanaren norainokoa, hipotesiak eta mugak, ondotik azaltzen dira ondorio nagusiak.

1. Nafarroako administrazio publikoetako montepioetan afiliaturiko jarduneko funtzionarioen eta funtzionario pasiboen eskubide pasiboen sistema indardunak etorkizunean ekarriko dituen konpromisoen kostu aktuariala.

Oinarrizko ereduaren emaitzak montepioetako eskubide pasiboen egungo sistema aplikatzeak etorkizunean ekarriko dituen konpromisoen kostu aktuarialean ondoko taula honetan ikusten dira (egungo balioa, pezeta konstantetan, milioitan):

Montepioa	Aktiboak (1)	Aktiboen ekarpena (2)	Aktiboen kostu garbia (1)-(2)	Pasiboak
Iruña	21.935	657	21.278	21.035
Tafalla	1.085	36	1.049	1.512
Tutera	3.931	112	3.819	3.852
Nafarroako Gobernua	142.595	4.118	138.477	88.246
Udal mont. orokorra	15.757	488	15.269	35.899
Guztira	185.303	5.411	179.892	150.544

Beraz, eskubide pasiboen egungo sistemak indarra izan dezakeen urteetan –2122. urte bitarte–. Foru Komunitateko administrazio publikoei ekarriko dien kostu garbi aktuariala hauxe da:

Taldea	Zenbatekoa (pezeta konstanteak, milioika)
Aktiboak	179.892
Pasiboak	150.544

Prestazioen arabera, hona hemen banaketa:

A) Jarduneko langileak.

Prestazio mota	Ehunekoa
Erretiroa	68,02
Alargunak eta umezurtzak	19,17
Ezintasuna	12,81

B) Langile pasiboak.

Prestazio mota	Ehunekoa
Erretiroa, dagoeneko sortua	35,28
Alargunak eta umezurtzak, dagoeneko sortuak	40,20
Ezintasuna, dagoeneko sortua	11,92
Sortzeko dauden prestazioak	12,60

2. eranskinean ikus daiteke zein den ordainketen finantza fluxuen banaketa denboran zehar, pezetan arruntetan, sistema honen oinarrizko eredutik heldu direnak.

Azkenik, ereduaren hipotesiek hartutako balio desberdinen arabera –nagusiki gaurkotzeko interes tasa eta nahitaezko-borondatezko erretiro portzentajea–, jardunekoen eta pasiboen aurreko kostu aktuarial garbiak aldatu ahalko dira ondoko tauletan ageri denari jarraikiz (egungo balioaren zenbatekoa, pezeta konstantetan, milioika):

AKTIBOAK

Hipotesiak/ interes tasa	%3	%3,5	%4	%5	%6
1	232.555	220.848	209.982	190.483	173.548
2	207.409	196.768	186.876	169.084	153.593
3	199.750	189.462	**179.892**	162.670	147.662
4	191.558	181.640	172.410	155.787	141.291
5	183.233	173.688	164.800	148.785	134.808

Hipotesiak:

1.Ehuneko 100ek borondatezko erretiroa hartu daitezkeen lehen adinean hartzen dute.

2. Langileen ehuneko 40k nahitaez hartu beharreko adinean hartzen dute erretiroa, ehuneko 30ek borondatezkoa hartu daitekeen adinean eta gainerakoa bi multzoen artean banatzen da.

3. Gauza bera, portzentaje hauekin: ehuneko 60 nahitaezkoaren adinean eta ehuneko 20 borondatezkoan.

4. Gauza bera, portzentaje hauekin: ehuneko 80 nahitaezkoaren adinean eta ehuneko 10 borondatezkoan.

5. Ehuneko 100 nahitaezkoan.

PASIBOAK

Korritu-tasa	Kostu aktuariala
% 3	155.655
% 3,5	153.055
% 4	**150.544**
% 5	145.772
% 6	141.306

2. Montepioetako jarduneko funtzionarioen eskubide pasiboen sistema Gizarte Segurantzan sartzeak dakarren kostu aktuariala.

Azterlan aktuarial honen bidez argitu beharreko gai nagusia da zein den foru administrazioek eta jardunean dagoen funtzionario bakoitzak funtzio publikoan sartu zenetik Gizarte Segurantzaren araubide orokorrari ordaindu beharko zizkioketen kotizazio kalkulatuen egungo balioaren zehaztapena. Gure ustez, aldagai horren zehaztapena Gizarte Segurantzarekin egin beharko litzatekeen negoziazio prozesu baten ondorioa izanen litzateke; halere, Gizarte Segurantzak zer kuota eskatzen duen, –5, 10, 15, 20 urtekoak edo lan bizitza guztiarena kontuan harturik– zehaztu da balioa.

Oinarrizko balio gisa, 15 urtekoa eta lan bizitza osoarena kalkulatu dira, eta jarduneko langileak sartzearen kostu garbi aktuarial hauek lortu ditugu (zenbatekoa, pezeta konstantetako egungo balioan, milioika):

a. 15 urtetako zerbitzuak, betetakoak

Montepioa	Zerbitzuak, betetakoak	Zerbitzuak, betetzekoak	Guztira
Iruña	6.313	6.092	12.405
Tafalla	461	659	1.120
Tutera	1.420	1.841	3.261
Nafarroako Gobernua	59.512	53.898	113.410
Udal mont. orokorra	6.904	6.428	13.332
Guztira	74.610	68.918	143.528

b. Zerbitzuak, betetakoak, lan bizitza osoarekiko

Montepioa	Zerbitzuak, betetakoak	Zerbitzuak, betetzekoak	Guztira
Iruña	9.271	6.092	15.363
Tafalla	601	659	1.260
Tutera	1.790	1.841	3.631
Nafarroako Gobernua	88.230	53.898	142.128
Udal mont. orokorra	9.769	6.428	16.198
Guztira	109.661	68.918	178.580

Laburbilduz, jarduneko funtzionarioak Gizarte Segurantzaren araubide orokorrean sartzeak dakarren kostu aktuarialak 143.528 milioi pezeta egiten du –15 urteren erreklamazioa– edo 178.580 milioi pezeta –lan bizitza osoaren erreklamazioa–.

Jarduneko langileen konpromisoetarako, kostua 2043ko ekitaldiraino banatzen da, horixe baita jarduneko azkenak erretiroa hartuko lukeen azken urtea.

Betetako zerbitzuen eskakizun guztiak kontuan hartuz gero, sartzeak ekarriko lituzkeen kostu aktuarialak hauexek izanen lirateke:

Kontuan hartutako urteak	Kostu aktuariala
5	93.947
10	118.222
15	**143.528**
20	165.177
Lan bizitza	**178.580**

Kostu hauetan aldatzen diren hipotesi bakarrak dira betetako zerbitzuak kalkulatzeko baliatzen direnak, betetzeko dauden zerbitzuen kostua lehengo bera delako.

Bestalde, aintzat hartu beharko lirateke, halaber, Gizarte Segurantzak betetako zerbitzuen ekarpena dela-eta ezarriko lituzkeen ordainketa moduak. Esate baterako, ehuneko 4ko interes tasarekin eskatutako zenbatekoek honako urteko kuota hauek ordaintzea ekarriko luke, kasuan kasuko epearen arabera: (zenbatekoa pezetatan, mila milioika)

Epea	Urteko kuota-15 urte	Urteko kuota-Lan bizitza
Ordainketa bakarra	74.610	109.661
5 urte	16.759	24.633
10 urte	9.199	13.520
15 urte	**6.710**	**9.863**
20 urte	5.490	8.069

2. eranskinean ikus daitezke azterlan honen oinarrizko balioen ordainketa probableen finantza fluxuak -eguneko pezetatan-, 15 urtetan betetako zerbitzuen kostuaren amortizazioa kontuan harturik eta 1. azterlaneko langile pasiboen ordainketak ere barne harturik.

3. Montepioetako jarduneko funtzionarioen eskubide pasiboen sistemaren kostu aktuariala, lansarien sistema indardunera egokiturik.

Oinarrizko ereduaren arabera, montepioetan afiliaturiko jarduneko funtzionarioen eskubide pasiboen kostu aktuariala, lansarien sistema indardunera egokiturik, honako taula honetan dago adierazirik (egungo balioan, milioika pezeta konstantetan).

Montepioa	Jardunekoak (1)	Jardunekoen ekarpena (2)	Jardunekoen kostu garbia (1)-(2)
Iruña	21.568	1.214	20.354
Tafalla	1.701	136	1.565
Tutera	6.117	407	5.710
Nafarroako Gobernua	188.743	11.878	176.865
Udal mont. orokorra	21.175	1.521	19.654
Guztira	239.304	15.156	224.148

Horrenbestez, jarduneko langileen etorkizuneko konpromisoek Nafarroako administrazio publikoei 2122. urtera arte ekarriko dieten kostu garbi aktuarialak, lansarien sistema indardunera gaurkoturik, 224.148 milioi pezeta egiten du.

Jarduneko langile horien prestazioen banaketa hauxe da:

Prestazio mota	Portzentajea
Erretiroa	67,32
Alargunak eta umezurtzak	19,35
Ezintasuna	13,33

Sistema honetatik heldu diren ordainketen urteko finantza fluxuak, eguneko pezetatan, eta 1. azterlaneko egungo pasiboen pentsioen ordainketak 2. eranskinean ageri dira.

Ereduaren hipotesiek harturiko balioei begira, jardunekoen kostu aktuarial garbiak aldatu daitezke ondoko taula honetan ageri denaren arabera (zenbatekoa pezetatan, milioika):

AKTIBOAK

Hipotesiak/ interes tasa	%3	%3,5	%4	%5	%6
1	305.857	287.435	269.943	237.822	209.341
2	268.741	251.290	234.462	202.827	174.587
3	257.780	240.697	**224.148**	192.820	164.786
4	246.158	229.495	213.280	182.365	154.626
5	234.353	218.125	202.256	171.781	144.361

Hipotesiak:

1.Ehuneko 100ek borondatezko erretiroa hartu daitekeen lehen adinean hartzen dute.

2. Langileen ehuneko 40k nahitaez hartu beharreko adinean hartzen dute erretiroa; ehuneko 30ek borondatezkoa hartu daitekeen adinean, eta gainerakoa bi multzoen artean banatzen da.

3. Gauza bera, portzentaje hauekin: ehuneko 60k nahitaezkoaren adinean eta ehuneko 20k borondatezkoan.

4. Gauza bera, portzentaje hauekin: ehuneko 80k nahitaezkoaren adinean eta ehuneko 10ek borondatezkoan.

5. Ehuneko 100ek nahitaezkoan.

4. helburua. Aurreko gaurkotzearen kostu aktuariala, baina kapitalizazioko kudeaketa eredu bat aplikaturik.

Azterlan honen inguruan alderdi hauek zehaztu behar dira ezer baino lehen:

• Azterlan hau ez da aurrekoak bezalakoa, kapitalizazio irizpideekin eta ez banaketa irizpideekin kudeaturiko sistema batez ari garen aldetik.

• Eragingarritasuna eta arrazoizkotasun teknikoa direla-eta, kapitalizazio kolektiboko sistema baten alde egin da montepioetako funtzionario guztientzat.

• Finantzatu beharreko erreferentzia dira jardunekoetarako espero diren pentsioak, 3. azterlanaren ondorioz lortutakoak, hau da, 239.304 milioi pezeta, eta pasiboenak, 1. azterlanaren arabera, hau da, 150.544 milioi pezeta. Beraz, kasu horretan, bi sistemen arteko aldea –kapitalizazioaren eta banaketaren artekoa–, hauxe da: kapitalizazioan kontuan hartzen da aurreko konpromisoak finantzatzeko sorturiko erreserbatik heldu den finantza errentagarritasuna.

• Dauden aldagaien artean honako hauek hautatu dira:

a. Jardunekoentzat espero diren etorkizuneko soldaten gaineko portzentaje bat.

b. Zenbait urtetan aldizka egindako ekarpen batzuk -konstanteak edo hazten doazenak.

Etorkizuneko soldaten gaineko ehunekoa

Abiapuntu horrekin, hau da, jardunekoek kobratzea espero diren pentsioak, 3. azterlanaren bidez lortutakoak –239.304 milioi pezeta– pasiboenak, 1. azterlanaren araberakoak –150.544 milioi pezeta– eta espero den errentagarritasun tasa, ehuneko 5 alegia, beharrezkoa litzateke egungo jarduneko langileek kobratzea espero diren etorkizuneko soldaten ehuneko 115,41eko ekarpena –2001eko soldata erreala osagarri aldakorrak kenduta– sortutako etorkizuneko konpromiso guztiak finantzatzeko. Hau da, portzentaje horrekin, funts edo erreserba bat eratuko litzateke jardunekoen etorkizuneko prestazioak, espero direnak, eta egungo pasiboenak finantzatzeko.

Hauexek dira aurreko portzentajearen xehetasunak:

Konpromisoak	Jardunekoek kobratzea espero diren soldaten gaineko ehunekoa
Jardunekoenak	66,64
Pasiboenak	48,77

Balio horiek banatuko lirateke aurrekontuko diru publikoaren eta jarduneko funtzionarioen kotizazioen artean, botere publikoek erabakiko duten proportzioan.

Ekarpen horrekin lortuko da finantzatzea, hortaz, konpromiso guztiak 2122. urtera arte, betebehar horiei aurre egiteko erreserba bat eratzen delako. Erreserba horri dirua atxikiko zaio lehendabiziko urtetik 2043. urtera arte, hori delako aztertutako taldeko azken funtzionarioa jardunean egonen den urtea.

Dena dela, aurreko portzentajea kalkulatu da ehuneko 5eko errentagarritasunarekin erreserba gauzatu deneko inbertsioen gainean. Bestelako errentagarritasun balioen arabera, finantzazio portzentaje hauek lortuko genituzke:

Errentagarritasun tasa	Jardunekoak-Jardunekoek kobratzea espero diren soldaten gaineko ehunekoa	Pasiboak-Jardunekoek kobratzea espero diren soldaten gaineko ehunekoa	Guztira, finantzazio ehunekoa
4 %	79,55	50,04	129,59
4,5 %	72,69	49,38	122,07
5 %	66,64	48,77	115,41
5,5 %	61,27	48,22	109,49
6 %	56,51	47,71	104,22

Azterlan honen oinarrizko eredurako probabletzat hartu da ehuneko 5eko tasa.

Urte multzo batean aldizka egindako ekarpenak

Etorkizuneko konpromiso horiek finantzatzeko beste aukera bat da kontuan hartzea jardunekoen lansarien gaineko portzentaje baten ordez, zenbait kopururen ekarpena egitea ordainketen eta finantziazioaren arteko oreka lortzeko. Diru kopuru horiek aldaketarik gabe edo modu aldakorrean zehaztu daitezke, eta ekarpenerako epeak 10 urtetik 35 urtera bitartekoak izan daitezke.

Lortutako emaitzak, ehuneko 5eko errentagarritasun tasa batekin, honako taula honetan islatzen dira (pezetatan, milioika):

Urteko ekarpena	10 urte	15 urte	20 urte	35 urte
Konstantea	39.288	29.228	24.343	18.527
% 1 handiturik	37.703	27.482	22.467	16.328
% 2 handiturik	36.167	25.811	20.686	14.278
% 3 handiturik	34.681	24.213	19.003	12.386
% 4 handiturik	33.243	22.688	17.416	10.659

Kopuru horiek administrazio publikoen eta jarduneko funtzionarioen ekarpenen bidez eratuko dira, botere publikoek adierazitako irizpideekin bat.

Oinarrizko eredurako arrazoizkotzat jotzen da urteko kopuru bat, ehuneko 2 handitzen joanen dena 35 urtetan.

Noski, errentagarritasun tasa aldatzen badugu, zenbateko horiek ere aldatuko dira; esate baterako, ehuneko 4 edo 6ko errentagarritasuna aplikatzen badugu, ehuneko 2ko hazkundearekin ordaindu beharreko zenbatekoak hauexek izanen dira (zenbatekoa pezetatan, milioika):

Errentagarritasuna	10 urte	15 urte	20 urte	35 urte
% 4	42.479	29.669	23.295	15.201
% 6	31.351	22.834	18.654	13.532

Kapitalizazio sistema kolektiboaren balio aktuariala

Kapitalizazio sistema kolektibo horren egungo balioa espero den errentagarritasun tasaren araberakoa da. Hortaz, ondoko taulan ageri da egungo balio hori, ehuneko 4, 5 eta 6ko errentagarritasun tasekin (eguneko pezetatan, milioika):

JARDUNEKOAK

Errentagarritasun tasa	Egungo balioa
% 4	224.148
% 5	170.109
% 6	131.177

PASIBOAK

Errentagarritasun tasa	Egungo balioa
% 4	150.544
% 5	134.612
% 6	121.444

Beraz, kapitalizazioaren oinarrizko ereduaren egungo balioak, ehuneko 5eko errentagarritasun tasarekin, 170.109 milioi pezeta egiten du jardunekoen konpromisoetarako eta 134.612 milioi pezeta pasiboen konpromisoetarako.

2. eranskinean sistema honen finantza fluxuak ageri dira bi aukeretan eta ehuneko 5eko errentagarritasun tasarekin.

5. Azken ondorioa

Horrenbestez, azken laburpen gisa, Ganbera honek, aholku emateko aurreko txostenean zioen bezala, honako hau adierazten du:

• Montepioetan afiliaturiko funtzionario publikoen eskubide pasiboen sistema gaurkotzea beharbeharrezkoa da eta lehenbailehen egin beharrekoa; foru legerian aurreikusirik dago 1983az geroztik, baina gaurkotzeko ezarritako epeak behin baino gehiagotan ez dira bete.

• Urte hauetan joera ezberdin eta kontraesankorrak antzeman daitezke aurreikuspen horietan, kasu batzuetan foru montepioei eutsi eta montepio horiek gaurkotu direlako eta beste batzuetan Gizarte Segurantzan integratzera jo delako. 1992tik aurrera –Nafarroako Gobernua– eta 1994tik aurrera –toki entitateak–, funtzionario berri guztiak Gizarte Segurantzan afiliatzen dira.

• Egungo inguruabarrak hauexek dira:

a) Montepio indardunak funtzionario talde itxi bati baizik ez zaizkio ezartzen: jarduneko 4.800 funtzionario inguru -25.000 enplegatu publikoren multzo batean- eta 4.700 pasibo.

b) Montepio horiek arautzen dituen legeria zaharra da, barreiaturik dago eta ez du zerikusirik jardunekoen egungo lansariekin.

c) Montepioen barrenean desberdintasun nabarmenak antzeman daitezke, funtzionarioak funtzio publikoan sartu ziren egunaren arabera. Horrela, pentsioaren zenbatekoa ehuneko 30 txikiagoa izan daiteke, prestazio pasiboaren zenbatekoa ezartzeko sistema pilatzen diren bost urtekoena den edo bestelakoa den.

d) Era berean, alde handiak daude Gizarte Segurantzaren araubide orokorrean jasotako pentsioekin konparaturik, horiek txikiagoak baitira, ehuneko 20tik 40ra bitarte, pilatzen diren bost urtekoen sistema aplikatzen den ala ez.

e) Guztira, foru administrazioetako funtzionarioak pasiboen 7 araubide desberdin daude batera: bost montepio, Gizarte Segurantza eta Estatuko klase pasiboak. Aniztasun hori traba izan daiteke langileriaren kudeaketa egokirako, eta enplegatu publikoen artean disfuntzioak eta bereizkeria eragin ditzake, bai pentsioetarako igurikapenetan bai finantziaziorako ekarpenetan.

Testuinguru horretan, Nafarroako Parlamentuak eskaturik zenbait azterlan aurkezten dira, montepio horietan afiliaturiko funtzionarioen eskubide pasiboen kudeaketaren inguruko alternatiba batzuen kostu aktuarialen gainekoak. Alternatiba horiek esparru eta testuinguru teoriko batean egin dira, ez baitugu arau erreferentzia zehatzik izan -sistema indardunaren kasuan salbu-.

Laburbiltzeko, aplikatutako oinarrizko ereduen kostu aktuarialak –2001eko azaroaren 30ean eta denboran, kasu batzuetan, 2122. urtera arte ailegaturik– hauexek izanen lirateke (zenbatekoa egungo balioan, pezeta konstantetan, milioika):

1. Foru administrazio publikoak, guztira.

A) Jarduneko langileak.

Alternatiba	Zenbatek.	Indizea
Sistema indarduna	179.892	100
Gizarte Segurantzan sartzea –15 urte–	143.528	80
Gizarte Segurantzan sartzea –lan bizitza–	178.580	99
Sistema indarduna gaurkotzea	224.148	125
Gaurkotzea eta kapitalizazioa ehuneko 5eko errentagarritasunarekin	170.109	95

Aurreko alternatiben arteko zenbatekoen aldea, funtsean, prestazioen izaeran eta kopuruan eta horien finantziazioan bilatu beharko litzateke.

Hortaz, adibide gisa, 3. eranskinean zenbait egoera aurkezten dira funtzionarioen erretiroko pentsioen zenbatekoen inguruan, sistema batean edo bestean[3]. Azterketa horretatik ondokoa azpimarratu behar dugu:

a. Montepioen sistema indardunean, erretiroko pentsioaren zenbatekoa, ia kasu gehienetan, Gizarte Segurantzaren pentsioa baino txikiagoa da, erretiroa 65 urtetan hartzen dela kalkulaturik, eta kasu batzuetan ehuneko 50 txikiagoa.

b. Sistema gaurkotuak nabarmen hurbilarazten du haren pentsioen zenbatekoa Gizarte Segurantzakora, baina ia soilik funtzionarioak erretiroa 70 urtetan hartzen badu, 40 urtez zerbitzuan aritu ondoren, gaindituko du bere pentsioak bestea, baina 65 urtetarako ezarria bada.

(3) Gizarte Segurantzaren araubide orokorrean gaur egun indarra duten betekizun eta baldintzen arabera zenbatetsia.

B) Langile pasiboak.

Alternatiba	Zenbatek.	Indizea
Sistema indarduna	150.544	100
Sistema indardun kapitalizatua ehuneko 5eko errentagarritasunarekin	134.612	89

2. Montepioen arabera.

A) Jarduneko langileak.

Montepioa	Sistema indarduna	Indizea	Gizarte Segurantzan sartzea -15 urte-	Indizea .	Gizarte Segurantzan sartzea-Lan bizitza	Indizea	Gaur-kotzea	Indizea
Iruña	21.278	100	12.405	58	15.363	72	20.354	96
Tafalla	1.049	100	1.120	107	1.260	120	1.565	149
Tutera	3.819	100	3.261	85	3.631	95	5.710	150
Nafarroako Gobernua	138.477	100	113.410	82	142.128	103	176.865	128
Udal mont. orokorra	15.269	100	13.332	87	16.198	106	19.654	129
Guztira	179.892	100	143.528	80	178.580	99	224.148	125

B) Langile pasiboak.

Montepioa	Zenbatek.
Iruña	21.035
Tafalla	1.512
Tutera	3.852
Nafarroako Gobernua	88.246
Udal mont. Orokorra	35.899

Zenbateko horiek, beraz, sortutako pentsioen eta denbora tarte luze batean sortuko direnen egungo balioa adierazten dute. Nolanahi ere, behar bezala kokatzeko, ez dira hartu behar foru administrazioek denbora tarte horretan sortu beharreko gastu eta dirusarreren finantza fluxuak eta horiek aurrekontuetan duten eragina aintzat hartu gabe.

Hortaz, hurrengo taulan erakusten dira, aurrekontuetan izan dezaketen eragina antzematearren besterik ez, izan daitezkeen ordainketen finantza fluxu garbiak –2. eranskinean ageri dira horien xehetasunak, urtez urte–, alternatiba bakoitzak dakartzanak, oinarrizko ereduaren arabera (zenbatekoa eguneko pezetatan):

Tartea	1. azterlana. Sistema indarduna	2. azterlana. G.Z. -15 urte-	2. azterlana. G.Z. -lan bizitza-	3. azterlana. Gaurkotzea	4. azterlana Ehunekoa.	4. azterlana. Ekarpena
2001-2010	106.909	**194.536**	**226.061**	105.226	**238.109**	156.337
2011-2020	147.452	157.918	173.680	162.340	190.192	190.574
2021-2030	194.867	82.496	82.496	234.303	83.227	**232.308**
2031-2040	**199.397**	31.042	31.042	**250.065**	9.135	134.587
2041-2050	146.332	9.626	9.626	187.022	50	-
2051-2060	77.077	2.900	2.900	99.601	-	-
2061-2070	24.575	825	825	31.858	-	-
2071-2080	4.018	221	221	5.185	-	-
2081-2090	516	47	47	664	-	-
2091-2100	129	4	4	168	-	-
2101-2122	20	-	-	26	-	-

Ikus daitekeenez, sistema indardunean zein gaurkotuan, aurrekontuetan izanen lituzkeen ondorio handienak 2021etik 2040.era bitarte pilatuko lirateke, eta 2051etik aurrera eragina nabarmen jaitsiko litzateke. Hau da, gorakako joera du 2041eko tartera arte, eta orduan kontrakoa hartzen du.

Gizarte Segurantzan sartuz gero, berriz, eragin horiek hasierako denbora-tarteetan pilatzen dira, hau da, 2001etik hasita 2020ra arte, eta gero nabarmen jaisten dira.

Ehunekoaren araberako kapitalizazioan, beharrak batez ere hasierako denbora tarteetan pilatzen dira -2001etik 2020ra bitarte-; ekarpenaren araberakoan, berriz, 2011tik 2030era bitarte.

Aukera baten ala bestearen alde eginez gero, alde onak eta txarrak izanen dira. Hona, laburturik:

a. Sistema indarduna.

• Haren kostu aktuariala altuena da, baina haren erretiro pentsioen zenbatekoak gainerako sistemenak baina nabarmen txikiagoak.

• Haren arau esparrua oso zaharra da, sakabanatua eta ordainsarien sistema indardunarekin loturarik gabea.

• Aurrekontuen aldetik, ordainketen fluxuak 2122. urtera arte banatzen dira, batez ere 2021etik 2040ra bitarteko epean pilaturik.

• Kudeaketaren erabakiak beti hartzen dira foru administrazio publikoen eskumenen barruan.

• Prestazioen arloan, jarduneko funtzionarioen artean desberdintasun handi samarrak gordetzen ditu, funtzio publikoan sartutako datan oinarriturik.

b. Gizarte Segurantza.

• Balio aktuariala zehazterakoan dagoen zalantzarik handiena da iragandako zerbitzuak direla-eta Gizarte Segurantzak eskatuko lukeen zenbatekoaren neurria jakitea.

• Aurrekontuetan eragina handia du lehendabiziko bi hamarkadetan.

• Erabakiak hartzeko prozesua foru administrazio publikoen eskumenen esparrutik aterako litzateke.

• Egungo arauekin, foru araubideena baino pentsio zenbateko handiagoa bermatzen du, oro har.

• Foru Komunitateko langile publiko guztien pasiboen sisteman homogeneotasun handiagoa lortzen da.

• Nafarroako administrazioei kudeaketa errazten die, jarduneko langileak pasibo bihurtzean Gizarte Segurantzak haien kudeaketa eta pentsioen ordainketa hartuko dituelako bere gain. Halere, langile pasiboentzat montepioen hondarreko kudeaketa gordetzea eskatuko luke nahitaez.

c. Sistema gaurkotua.

• Haren kostu aktuariala altuena da, baina erretiroko prestazioak ez dira kasu guztietan ailegatzen Gizarte Segurantzan aurreikusitakoetara.

• Aurrekontuetan ahalegin nabarmena eskatzen du 2021etik 2040era bitarteko epean.

• Eskubide pasiboak arautzeko esparrua langile publikoei buruzko legeria indardunera egokitzeko aukera emanen luke.

• Kudeaketaren erabakiak ez dira foru esparrutik ateratzen.

d. Kapitalizazio sistema

• Kostu aktuarial txikiena du.

• Kudeaketan espezializazio teknikoa eskatzen du, hain epe luzean sortutako erreserbekin igurikitako errentagarritasunak lortu ahal izateko.

• Zalantzazkoa da errentagarritasun horiek lortuko ote diren.

• Hasierako ekitaldietan aurrekontuetan eragin handia izanen duela ikusten da.

• Kudeaketaren erabakiak ez dira Foru Komunitatetik ateratzen.

Beraz, botere publikoek montepioetako egungo jarduneko langileentzat sistemetatik bat hautatzeko erabakiak hainbat alderdi kontuan hartzea eskatzen du. Hauexek dira alderdi horiek:

• Nafarroako administrazio publikoetan ezarri nahi den funtzio publikoaren eredu orokorra.

• Prestazioen izaera eta zenbatekoa.

• Egungo jarduneko funtzionarioak atxikitzea nahitaezkoa edo borondatezkoa izatea.

• Kudeaketa formulak, hautaturiko sistemaren finantzazioa eta erabilitako baliabide publikoen aukera-kostua.

• Hartutako sistemaren kostu aktuariala eta urteko jarraipena, hura arautzen duen lege esparruaren barrenean.

• Aurrekontu publikoetan duen eragina.

• Belaunaldien arteko finantza oreka arrazoizkoa.

• Langile publikoen multzoen arteko bereizkeria ahal den txikiena izatea.

• Kudeaketa erraztea eta erabakiak hartzeko gaitasuna areagotzea.

• Plantilla publikoetako diseinua eta planifikazioa erraztea, epe ertainean eta epe luzean.

Aurreko iruzkin eta datuek agerian uzten dute botere publikoek gai honen inguruan hartu beharreko erabakia garrantzizkoa eta presakoa dela. Garrantzia ez da soilik kantitatearen aldetikoa, baita kalitatearen aldetikoa ere, funtzionario publikoen multzo handi baten lan eta erretirorako funtsezko eta oinarrizko baldintzak ukitzen dituelako.

Ignacio Cabeza del Salvador auditore jauna arduratu da lan honetaz, eta hark proposatuta eman da aholku-txosten hau, indarreko araudiak aurreikusitako izapideak bete ondoren.

Iruñean, 2002ko ekainaren 24an

Jarduneko lehendakaria: Luis Ordoki Urdazi

1. ERANSKINA. NAFARROAKO FORU ADMINISTRAZIOETAKO MONTEPIOEN AZTERLAN AKTUARIALETAN ERABILITAKO ALDAGAIAK, HIPOTESIAK ETA TAULAK

1. MONTEPIOETAN AFILIATURIKO JARDUNEKO FUNTZIONARIOEN ETA FUNTZIONARIO PASIBOEN ESKUBIDE PASIBOEN SISTEMA INDARDUNAK ETORKIZUNEAN EKARRIKO DITUEN KONPROMISOEN KOSTU AKTUARIALA.

Aldagaiak

Erabiltzekoak diren aldagaiak aplikatzeko den foru legeriatik heldu dira bereziki eta honakoak dira:

Aldagaiaren definizioa	Balioa
Nahitaezko erretiroaren adina, urteak (1)	70
Pentsioa eragiten duen soldatari aplikatu beharreko gutxieneko %, zerbitzu urteen arabera.	60
Urteko erretiroaren gutxieneko pentsioa 2001. urterako (pezetatan)	1.798.915
Funtzionarioa hilez gero ezkontideak jasoko duen erretiro pentsio kalkulatuaren gehieneko %	66
Funtzionarioa hilez gero ezkontideak jasoko duen erretiro pentsio kalkulatuaren gutxieneko %	40
Urteko alargun-pentsio gutxienekoa, 2001. urterako (pezetatan)	1.009.680
Erretiro pentsioaren itzulketa maila ezkontide superstitearentzat	66
Pentsioa eragiten duen soldatari aplikatu beharreko gutxieneko % balioezintasunaren kasuan.	80
E mailako soldata (pezetatan)	1.798.915
Funtzionarioek montepioei eginiko kontribuzioaren %	6
Zurztasun pentsioa jasotzeko gehieneko adina, urteak	21
Ezkongabeko funtzionarioaren gehieneko adina, etorkizunean bikote egonkorrik ez duela izanen pentsarazteko	40
Funtzionario baten eta bere “balizko” ezkontidearen arteko aldea, urtetan	Urte bat zaharrago, emakumeen kasuan eta urte bat gazteagoa, gizonen kasuan
Ezkontidea izateko adina izanik, ezkontiderik ez duen funtzionarioari hura kontuan hartuko zaion arte iraganen diren urteen kopurua	5
Pasiboen erretiro pentsioa zenbatestean zein adinetatik aurrera ezartzen den gaurkotze %	75

(1) Zenbait talderentzat salbu, horien gaineko legeriak nahitaezko erretirorako beste adin bat ezartzen baitu.

Hipotesiak:

Oinarrizko eredurako proposaturiko kalkulu hipotesiak hauexek dira:

“Oinarrizko ereduaren” aldagaien definizioa	Balioa
Nahitaezko erretiroa hartzeko adinean hala egiten duten funtzionarioen %	60
Borondatezko erretiroa hartzeko adinean hala egiten duten funtzionarioen %	20
Soldaten hazkundearen %	3
Pentsioen hazkundearen %	2
Alargun pentsio gutxienekoaren hazkundearen %	3
Heriotza kopuruen taula	GRM-F 95
Balioezintasunen taula.	Gizarte Segurantza (IAE)
Balioezintasuna dutenen heriotza kopurua	GKM80ko 1,5etik 1,1era bitarte
Deskontuko interes teknikoaren %	4

Taulak

Kalkulua egiteko erabilitako taulak hauexek dira:

• Borondatezko erretiroaren ordua kalkulatzeko proposaturiko taulak (azterlanean kontuan hartu dira, halaber, zenbat lanbidek dituzten berezitasunak):

Montepioa	Erretiroa hartzeko lehen adina		
	Zerbitzu urteak	Zerbitzu urtea hauekin	Betiere, gutxieneko baldin bada
NAFARROAKO GOBERNUA			
73. urtea baino lehen sartutakoak	35	30	55
73. urtearen ondotik sartutakoak	35		
UDAL MONT. OROKORRA			
76-12-29 baino lehen sartutakoak	30	Edozein	60
76-12-29 baino lehen sartutakoak	35		
IRUÑEKO UDALA		35	60
TUTERAKO UDALA			
66-08-13 baino lehen sartutakoak	25	Edozein	60
66-08-13aren ondotik sartutakoak	30	Edozein	60
TAFALLAKO UDALA.	30	20	65

• Bost urtekoak kalkulatzeko taula:

Bost urtekoen kopurua	1973 baino lehen sartutako funtzionarioak (ehunekotan)	1973ren ondotik sartutako funtzionarioak(ehunekotan)
1	% 10,000	% 10
2	% 21,000	% 20
3	% 33,100	% 30
4	% 46,410	% 40
5	% 61,051	% 50
6	% 77,156	% 60
7	% 94,871	% 70
8	% 114,358	% 80
9	% 135,795	% 80

Taula hau aplikatzekoa da montepio guztietan, Tuterako montepioaren kasuan izan ezik, ez baitira kontuan hartzen ordaindu beharreko zerbitzu urte osoak.

• Soldaten eta garestitze plusen taula deflaktatua, funtzionarioaren mailaren arabera:

Maila	Soldata	Garestitze plusa
0	1.917.493	1.253.494
1	1.607.919	1.187.476
2	1.322.752	1.126.567
3	1.177.537	1.095.596
4	1.119.207	1.083.184
5	1.070.022	1.072.706
6	1.024.705	1.063.007
7	981.758	1.078.194
8	951.821	1.111.802
9	908.483	1.102.538
10	882.969	1.076.904
11	860.002	1.063.473
12	810.668	1.034.345
13	777.029	1.017.855
14	715.657	986.539
15	659.141	941.372
16	624.678	921.076
17	567.714	900.821

• Heriotza kopuruen taula

Bi taula mota erabiltzen dira (Aseguruen Zuzendaritza Nagusiak baimenduak biak), emaitzen alderaketa egin ahal izateko. Hauexek dira:

a) GRM/F-95 taula suitzarrak.

b) Espainiako PERM/F 2000 belaunaldi-taulak.

• Balioezintasunen taula.

Gizarte Segurantzaren Ekonomia Plangintza eta Antolamenduko Zuzendaritza Nagusiak egindako eta Espainiako Aktuarioen Institutuak argitaratutako balioezintasun taulak.

• Balioezintasuna dutenen heriotza kopuruen taula.

GKM/F 80 taulak errekarguarekin (gehieneko errekargua ehuneko 150ekoa da balioezintasuna sortzen den lehendabiziko egunean eta hortik aurrera ehuneko 4ko gutxitze lineala du, eta 10 urtera gutxieneko ehuneko 110era ailegatzen da).

Beste iruzkin batzuk

• Erretiro pentsioa.

a) Erretiro adinei buruzko datu historikorik ez dugunez, erretiroaren balizko fluxuak kalkulatzeko, erretiroa har daitekeen lehendabiziko adinean hartzeko probabilitateak kalkulatu dira eta erretiroa nahitaez hartzeko adinean hartzeko probabilitateak ere, eta arrazoizkoa iruditu zaigu pentsatzea tarteko adinetan erretiroa hartzeko gainerako probabilitateen banaketa ekiprobablea izanen dela.

b) Beharrezkoa izan da 2001eko ekitaldian aplikatu beharreko oinarrizko soldaten eta garestitze plusen taulak urte horretako inflazio errealarekin gaurkotzea.

c) Montepioetako bakoitzeko erretirorako adin aurreratuak, lanbideen araberakoak, daudenez, erretiro aurreratuen taula bat egin eta programan sartu behar izan dugu.

• Balioezintasun pentsioa.

a) Dagoeneko sorturiko balioezintasunen mailei buruzko (balioezintasun totala, erabateko balioezintasun iraunkorra eta balioezintasun handia) datu historikorik ez dugunez, balioezintasuna pairatuko duten jarduneko langileek hartzeko erregulatzailearen (erabateko balioezintasun iraunkorra) ehuneko 100 jasoko dutela kalkulatu da.

b) Balioezintasun pentsio guztiak lanbidekoa ez den eritasunak edo lanekoa ez den istripuak eragindakoak direla ulertu da.

c) Balioezintasuna deklaratu aurretiko gaixoaldirik ez dagoela ulertu da.

• Alargun pentsioak

Pentsio horiek kalkulatzerakoan, tarteko adin bat lortzeko aukera egin da, eta horretarako adin bakoitzeko erretiroa hartzeko probabilitateak erabili dira; adin hori beharrezkoa da jardunekoen eta pasiboen alargun pentsioak dakartzan zenbatekoak kalkulatu ahal izateko.

b) Alargun eta zurztasun pentsioak kalkulatzeko, beharrezkoa izan da funtzionarioaren balizko lau famili egoera bereiztea, eta tratamendu desberdina eman zaie etorkizuneko pentsioen balizko fluxuen formulazioari eta kalkuluari begira. a) Bikote egonkorrik gabeko funtzionarioak edo alargunak, seme-alabarik gabe. b) Bikote egonkorra duten funtzionarioak, seme-alabarik gabe. c) Bikote egonkorra duten funtzionarioak, zurztasun pentsioa jasotzeko gehieneko adinetik beherakoak diren seme-alabekin. d) Bikote egonkorrik ez duten funtzionarioak, gehieneko adinetik beherako seme-alabekin.

• Zurztasun pentsioak.

Datu basean balizko onuradun gazteena baizik ez denez ageri, kalkuluak egin dira onuradun bakar hori kontuan harturik, bere anai-arreba zaharragoekin ondoren egin beharreko banaketa alde batera utzita.

2. AZTERLANA. MONTEPIOETAKO JARDUNEKO FUNTZIONARIOAK GIZARTE SEGURANTZAN SARTZEAK DAKARREN KOSTU AKTUARIALA.

Aldagaiak

Kalkulua egiteko proposaturiko aldagaiak

Aldagaiaren definizioa	Balioa
Soldaten urteko hazkundearen %	3
KPIren urteko hazkundearen %	2,5
Nahitaezko erretiroa hartzeko adina	70 urte
Kontsumitu gabeko prestaziokoez beste aurrezpen kontingentzietarako (heriotza, balioezintasuna, osasun laguntza) kuotaren %, iraganiko zerbitzuetarako behar diren kotizazioak kalkulatzean.	kotizaturiko guztiaren 75
Kontsumitu gabeko prestaziokoez beste aurrezpen gertakizunetarako (osasun laguntza) kuotaren %, etorkizuneko zerbitzuetarako behar diren kotizazioak kalkulatzean.	kotizaturiko guztiaren 92,5
Kotizazio oinarrietarako kalkulatzen den urteko hazkundearen %	3
Gizarte Segurantzaren kotizazio tasa-iraganiko zerbitzuak	29,29
Gizarte Segurantzaren enpresaren kotizazio tasa-etorkizuneko zerbitzuak	24,49
Etorkizuneko fluxuak gaurkotzeko interes tasa.	4
Fluxuaren urteko aldizkotasuna (0.0tik urtarrilean 1.0ra abenduan)	0.5
Erretiroa borondatezko adinean hartzeko aukera	20
Erretiroa nahitaezko adinean hartzeko aukera	60
Iraganiko zerbitzuak kalkulatzeko kontuan harturiko lan bizitzaren urte kopurua	5, 10, 15, 20 eta lan bizitza osoa

Taulak

Kalkulua egiteko proposaturiko taulak hauexek dira:

a) Borondatezko erretiroaren kasuan, heriotzen kopuruan eta balioezintasunenean aurreko kasuko taula berdinak erabiliko dira.

b) Gizarte Segurantzari kotizatzen dioten taldeak eta montepioetako funtzionarioen mailak parekatzeko taula.

Maila	Kotizazio taldea	Kotizazio taldearen deskripzioa
A	1	Ingeniariak eta lizentziatuak. Langileen Estatutuaren 1.3.c) artikuluan sarturik ez dauden goi zuzendaritzako langileak
B	2	Ingeniari teknikoak, perituak eta laguntzaile tituludunak
C	5	Administrari ofizialak
D	7	Administrari laguntzaileak
E	6	Menpeko langileak

c) Hasierako KPI.

1977ra arte, urte hori barne, KPI nazionala erabili da, 1978tik aurrera soldatak Nafarroako Foru Komunitateak daukan KPIaren arabera deflaktatzen dira.

d) Iraganiko zerbitzuengatiko kotizazioak kapitalizatzeko erabilitako interes tasa.

1928tik 1972ra bitarte auziperatze zibilaren interes tasa erabili da; 1972tik aurrera, berriz, kontribuzioak diruaren legezko interesaren arabera kapitalizatzen dira.

Auziperatze zibilaren interesari edo legezkoari buruzko daturik ez dagoen urteetan urte horretako KPIa aplikatuko da.

Beste iruzkin batzuk

• Sartzeko kostu aktuariala bi zatitan banatu da; alde batetik, jarduneko funtzionario bakoitzak montepioan sartu zenetik Gizarte Segurantzaren sistema publikoko balorazio egunera arte ordaindu beharreko kotizazio kalkulatuen egungo balioak kalkulatzen da, ordainketa horiek sortuko lituzketen etekinak barne. Bestalde, balorazio egunetik aurrera etorkizuneko kotizazioen egungo balio kalkulatua lortzen da.

• Iraganiko kotizazioak kalkulatzean beharrezkoa iruditu zaigu kanpoan uztea haien izaera dela-eta kontsumoaren xede izan ez diren kontingentziak (heriotza, balioezintasuna, osasun laguntza). Koefiziente zuzentzailea aplikatzeko presta-

zio horiek kanpoan uzten dituzten hitzarmen berezietako ehunekoetara jo dugu. Etorkizuneko kotizazioak kalkulatzeko, berriz, osasun laguntzaren prestazioa kanpoan uztetik heldu den koefiziente zuzentzailea aplikatzen da.

• Suposatu dugu iraganiko kotizazioek errentagarritasuna lortuko zutela, Gizarte Segurantzak eskura izan ez dituen funtsen aukera kostuaren baliokidea. Horrekin esan liteke, halere, epe horretan prestaziorik ez duela ordaindu, baina aukera kostu hori urteetako bakoitzean diruak izandako legezko interesak ematen duela kalkulatu dugu.

• Beharrezkoa izan da Gizarte Segurantzan kotizatzen duten taldeak eta funtzionarioen lansarien mailak parekatzea (MUNPAL Gizarte Segurantzaren araubide orokorrean sartzean erabilitako taularen bidez) eta suposatzea, gainera, egungo lansari maila ez dela aldatu funtzionarioa montepioan sartu zenez geroztik, ez baitugu eskura taula estatistikorik azterturiko taldean gertaturiko maila mugimenduei buruz.

• Gizarte Segurantzari kotizazio oinarriak eskatu zaizkio kalkuluaren xede den epeko kotizazio taldeen arabera.

• Funtzionarioen lansari historikoei buruzko daturik ez genuenez, beharrezkoa izan da lansarien gehikuntzako hipotesiak erabiltzea, lansariak eskubideak onartzeko datara atzera eramateko, iraganiko kotizazioak kalkulatzearren.

• Gizarte Segurantzaren hileko kotizazioen banaketa uniformea izaki, pilaturiko kostuak kalkulatzeko urtearen erdialdean kokatu da fluxuaren aldizkotasuna.

3. AZTERLANA. MONTEPIOETAKO JARDUNEKO LANGILEEN ESKUBIDE PASIBOAK FUNTZIONARIOEN EGUNGO LANSARI ARAUBIDEAREKIN GAURRKOTZEA.

1. azterlanean erabilitako aldagai, hipotesi, taula eta iruzkin berdinak dira aplikatzekoak, parekatze honetatik abiaturik:

Pasiboen mailak	Jardunekoen lansarien maila indardunak
0-5	A
6-8	B
9-11	C
12-14	D
15-17	E

Horiek ezartzeko lansarien egungo mailak erabili dira -lansari aldakorrik gabe- Gizarte Segurantzaren gehieneko kotizazio oinarria gehieneko muga dutela. Hortaz, erretiroko pentsioa honelaxe kalkulatzen da:

1. Emandako datu baseko egungo lansaraien zenbatekoa lortu eta balorazioaren urtean Gizarte Segurantzak izaniko gehieneko kotizazio oinarriarekin mugatzen da.

2. Urte horretan Gizarte Segurantzak izaniko kotizazio oinarri gehienekoarekin gehieneko muga ezarria duen lansaria urtera proiektatzen da.

3. Gehieneko muga duen lansari hori kalkulatzen da erretiroa hartzeko balizko datetarako, bai eta data horietan lan egindako urte kopurua, hartzeko erregulatzailearen ehunekoa aplikatzearren.

4. Erretiroko pentsioaren gehieneko eta gutxieneko zenbatekoak hartzen dira kontuan.

5. Erretiroko pentsioaren probabilitateak ezartzen dira, probabilitate mota ezberdinak kontuan harturik.

Erretiroko pentsioaren fluxu egiazkoetatik abiaturik gainerako pentsioen fluxuak lortzen dira: balioezintasuna, alarguntasuna eta zurztasuna

4. AZTERLANA. MONTEPIOEN AURREKO GAURKOTZEAREN KOSTU AKTUARIALA, KUDEAKETAREN EREDUAREN ORDEZ KAPITALIZAZIOAN OINARRITURIKO EREDUA EZARRIZ GERO.

Bi aukera hartu dira:

A) Kotizazio tasa

Proiekzioaren helburua da kotizazio mota bat lortzea, zeinak behin aplikaturik balizko lansarien baturari, bide eman behar duen balizko pentsioak finantzatzeko balorazioaren urtetik pentsioaren balizko azken fluxua gertatzen den urtera arte.

Lortutako kotizazio tasa hori zenbateko osoa izanen litzateke, enplegu-emaile publikoaren eta funtzionario kotizatzaileen artean erabakiko den proportzioan banatu beharrekoa.

Horretarako honako fluxu hauek lortu ditugu:

• Pentsio probableak.

Balorazioaren datatik hasita fluxuaren azken urtera bitarte, urteetako bakoitzerako lortutako fluxuen batura da. Montepioen ordezkariek emandako datu baseaz eta lehen idatz-zatiak garatzen dituen formulez baliatuz kalkulatuko dira.

• Lansari probableak.

Aldagai hau zehazteko lansarien egungo mailak erabiltzen dira, gizarte segurantzaren gehiene-

ko kotizazio oinarriaren bidez gehieneko muga ezarria dutenak, proiektuaren 3. azterlanak aipatzen dituenak alegia (funtzionarioak egun jasotzen dituen kontzeptua guztiak barne, lansari aldakorrak izan ezik).

• Ekitaldi bakoitzeko kotizazio tasaren kalkulua.

Pentsio probableak ekitaldi bakoitzeko lansari probableen artean banatzearen emaitza da, beraz tasa hau aldakorra izanen da, zenbatzailearen eta izendatzailearen arabera.

• Gehieneko muga duen kotizazio tasa.

Kotizazio tasa arinagoa izan dadin, batez ere azken ekitaldietan, kotizazioa eragiten duten jardunekoen kopurua bat-batean beheraka hasten bada baita desagertzeraino ere, kotizazio tasa lansari probableen gaineko urteko portzentaje batera mugatu behar da. Horrela, ekitaldi bakoitzeko kotizazio tasa gehienekotik gora dagoenean azken hori izanen da kontuan harturiko kotizazio tasa.

• Defizita

Aurreko guztitik ondorioztatzen da jatorri bikoitza izanen duen defizita dagoela:

a) Batetik, kotizatzen duten jardunekoak badirenean oraindik, kotizazio tasari muga bat ezartzeak fluxu positiboen eta negatiboen artean okerreko aldea sortzen du.

b) Talde itxia denez, kotizatzaile berririk jasotzen ez duena, pentsio probableek gaindituko dituzte noizbait lansari probableak. Defizita sortzen da horren ondorioz, jardunekoen ekarpenek ezin baitituzte finantzatu pasiboen pentsioak.

Une horretatik aurrera, hurrengo kalkuluek kotizazio-tasa gehigarri bat lortzera bideratzen dira, horrek bide eman dezan urte batzuetan (sistema aukeratu beharreko aldagaia) defizit hori finantzatzeko.

• Defizit gaurkotua.

Sistemaren azken urteetan urtero gertatzen den defizita lortzen da, hasierako urtean baloratua aldagai gisa aukeratutako interes tasa baten arabera. Guztien batura da sistemak balorazioaren urtean konpromisoei aurre egiteko duten nahikotasun falta.

• Kostu gehigarria.

Gaurkoturiko defizita zati finantza errenta unitario baten egungo balioa egitearen emaitza da; errenta hori aldi baterako izanen da, n urtetarako (aldagai gisa aukeratutako defizita amortizatzeko urteen kopurua), egonkorra izan daitekeena edo gorakorra progresio geometrikoan, aurrez ezarritako hazkunde baten (q) eta gaurkotze tasa baten (i) arabera.

• Kotizazio tasa gehigarria.

Hasierako n urteetan, ondoko urteetan sortuko den defizita amortizatzeko behar diren urte horietako bakoitzeko lansari probableen arabera ordaindu beharreko kotizazio tasa gehigarria da. Kostu gehigarriaren eta lansari probableen arteko zatidura da.

• Kotizazio tasa osoa.

Hasierako “n” urteetarako, n izanik, lehen esan dugun bezala, defizita amortizatzeko aukeraturiko urte kopurua, kotizazio tasa osoa izanen litzateke gehieneko muga ezarri duen kotizazio tasari kotizazio tasa gehigarria batzetik ateratzen den emaitza. Urte horretatik aurrera, aplikatu beharreko kotizazio tasa gehieneko muga duena izanen da.

B) Amortizaziorako tasa

Zenbateko batzuk ekartzen direla kalkulatzen da, eta horiei esker finantzatu daitezke sortutako etorkizuneko konpromisoak, eta oreka finantzario-aktuariala lortzen da.

Zenbateko horiek egonkorrak edo gorakorrak izan daitezke.

Finantzarioki gaurkoturiko lansari probableen gainean, lansarien egungo mailak erabiltzen dira, gizarte segurantzaren gehieneko kotizazio oinarriaren bidez gehieneko muga ezarria dutenak, proiektuaren 3. azterlanak aipatzen dituenak alegia (funtzionarioak egun jasotzen dituen kontzeptua guztiak barne, lansari aldakorrak izan ezik).

Pasiboentzat 1. azterlaneko datuak erabiltzen dira.

2. ERANSKINA. ORDAINKETA PROBABLEEN URTEKO FINANTZA-FLUXUAK (eguneko pezetatan)

Ondoko taulak txostenean aurreikusiriko oinarrizko alternatibetako bakoitzaren ordainketa probableen fluxuak adierazten ditu, eguneko pezetatan.

Urtea (azarotik azarora)	1. azterlana. Sistema indarduna	2. azterlana. Gizarte Segurantzan sartzea (15 urteko kotizazioa)	2. azterlana. Gizarte Segurantzan sartzea (lan bizitza osoa)	3. azterlana. Gaurkotzea	4. azterlana. Kapitalizazioa-Lansari probableen % 115,41	4. azterlana. Kapitalizazioa-%2n gorakorra
2001	9.457.255.333	16.083.238.759	19.235.770.119	8.886.241.963	24.645.233.274	14.277.700.684
2002	9.712.414.896	19.407.606.085	22.560.137.445	9.214.590.375	23.789.737.736	14.563.254.698
2003	9.970.374.276	19.551.521.705	22.704.053.065	9.549.024.001	23.851.525.730	14.854.519.792
2004	10.236.316.981	19.685.300.982	22.837.832.342	9.898.299.645	23.913.375.560	15.151.610.188
2005	10.496.599.645	19.806.418.929	22.958.950.289	10.242.137.957	23.955.188.752	15.454.642.391
2006	10.774.713.037	19.906.203.114	23.058.734.474	10.616.043.086	23.945.572.085	15.763.735.239
2007	11.061.553.958	19.982.424.870	23.134.956.230	11.003.637.555	23.876.886.545	16.079.009.944
2008	11.357.905.218	20.040.786.440	23.193.317.801	11.415.578.077	23.757.514.015	16.400.590.143
2009	11.713.055.182	20.050.697.250	23.203.228.611	11.912.526.984	23.431.024.532	16.728.601.946
2010	12.128.787.263	20.021.691.628	23.174.222.988	12.487.851.280	22.943.175.442	17.063.173.985
2011	12.566.870.629	19.957.815.324	23.110.346.684	13.098.405.187	22.391.601.135	17.404.437.464
2012	13.039.639.234	19.861.041.836	23.013.573.196	13.764.607.036	21.782.428.357	17.752.526.214
2013	13.524.911.652	19.728.430.490	22.880.961.850	14.449.667.155	21.081.270.823	18.107.576.738
2014	14.055.550.823	19.549.385.659	22.701.917.019	15.210.941.443	20.256.299.244	18.469.728.273
2015	14.533.430.154	19.369.747.675	22.522.279.036	15.904.852.224	19.546.051.928	18.839.122.838
2016	14.996.346.043	12.451.212.814	12.451.212.814	16.579.669.626	18.792.840.985	19.215.905.295
2017	15.461.650.902	12.210.778.229	12.210.778.229	17.258.458.613	17.983.876.461	19.600.223.401
2018	15.926.989.522	11.937.870.531	11.937.870.531	17.950.010.522	17.120.959.178	19.992.227.869
2019	16.426.301.596	11.606.492.627	11.606.492.627	18.694.439.899	16.141.504.936	20.392.072.426
2020	16.919.879.878	11.245.414.615	11.245.414.615	19.429.037.102	15.095.124.815	20.799.913.875
2021	17.468.228.293	10.799.105.529	10.799.105.529	20.265.665.281	13.865.019.166	21.215.912.152
2022	17.941.935.040	10.350.628.344	10.350.628.344	20.992.027.764	12.757.626.547	21.640.230.395
2023	18.412.667.166	9.850.988.265	9.850.988.265	21.729.603.464	11.510.448.135	22.073.035.003
2024	18.954.668.553	9.254.255.658	9.254.255.658	22.561.991.743	10.123.238.917	22.514.495.703
2025	19.449.669.846	8.635.854.799	8.635.854.799	23.325.281.668	8.781.462.328	22.964.785.617
2026	19.907.470.932	7.988.024.493	7.988.024.493	24.045.148.477	7.433.292.285	23.424.081.330
2027	20.345.205.167	7.303.349.680	7.303.349.680	24.738.798.684	6.127.228.448	23.892.562.956
2028	20.621.122.733	6.696.379.375	6.696.379.375	25.216.185.478	5.118.382.474	24.370.414.215
2029	20.834.259.487	6.086.693.428	6.086.693.428	25.599.489.002	4.154.551.293	24.857.822.500
2030	20.931.964.089	5.530.242.460	5.530.242.460	25.828.575.945	3.355.363.605	25.354.978.950
2031	20.970.826.308	4.982.877.272	4.982.877.272	25.975.629.956	2.641.997.652	25.862.078.529
2032	20.894.464.085	4.487.991.642	4.487.991.642	25.978.946.920	2.077.291.276	26.379.320.099
2033	20.777.312.573	4.006.896.131	4.006.896.131	25.910.613.442	1.570.410.049	26.906.906.501
2034	20.598.043.022	3.551.345.590	3.551.345.590	25.760.358.326	1.125.513.754	27.445.044.631
2035	20.361.126.950	3.121.866.567	3.121.866.567	25.531.071.216	744.422.016	27.993.945.524
2036	20.054.007.649	2.734.827.380	2.734.827.380	25.208.994.627	454.901.067	-
2037	19.683.900.081	2.393.807.295	2.393.807.295	24.795.879.459	236.874.682	-
2038	19.205.744.617	2.143.227.793	2.143.227.793	24.244.608.320	156.892.572	-

Urtea (azarotik azarora)	1. azterlana. Sistema indarduna	2. azterlana. Gizarte Segurantzan sartzea (15 urteko kotizazioa)	2. azterlana. Gizarte Segurantzan sartzea (lan bizitza osoa)	3. azterlana. Gaurkotzea	4. azterlana. Kapitalizazioa- Lansari probableen % 115,41	4. azterlana. Kapitalizazioa- %2n gorakorra
2039	18.699.756.148	1.910.217.121	1.910.217.121	23.653.587.344	79.069.209	-
2040	18.152.191.178	1.709.340.332	1.709.340.332	23.005.226.915	47.246.641	-
2041	17.573.709.978	1.532.869.736	1.532.869.736	22.310.960.005	32.535.528	-
2042	16.975.426.074	1.361.620.079	1.361.620.079	21.591.792.135	8.732.361	-
2043	16.344.821.553	1.220.909.444	1.220.909.444	20.825.156.342	8.630.354	-
2044	15.698.291.752	1.086.051.529	1.086.051.529	20.035.864.129	-	-
2045	15.031.675.051	969.196.094	969.196.094	19.214.715.098	-	-
2046	14.349.808.963	863.418.678	863.418.678	18.370.016.032	-	-
2047	13.654.898.481	768.011.678	768.011.678	17.504.729.069	-	-
2048	12.949.438.523	682.236.255	682.236.255	16.622.207.280	-	-
2049	12.236.157.205	605.329.313	605.329.313	15.726.126.231	-	-
2050	11.518.029.240	536.540.481	536.540.481	14.820.487.044	-	-
2051	10.798.230.211	475.143.956	475.143.956	13.909.558.056	-	-
2052	10.080.146.261	420.448.494	420.448.494	12.997.884.947	-	-
2053	9.367.316.405	371.801.294	371.801.294	12.090.224.964	-	-
2054	8.663.429.960	328.596.975	328.596.975	11.191.533.681	-	-
2055	7.972.244.302	290.267.292	290.267.292	10.306.874.975	-	-
2056	7.297.531.410	256.296.608	256.296.608	9.441.339.052	-	-
2057	6.642.994.225	226.214.276	226.214.276	8.599.943.858	-	-
2058	6.012.189.912	199.599.618	199.599.618	7.787.530.386	-	-
2059	5.408.435.109	176.070.135	176.070.135	7.008.633.710	-	-
2060	4.834.695.169	155.276.900	155.276.900	6.267.343.985	-	-
2061	4.293.517.859	136.905.086	136.905.086	5.567.211.727	-	-
2062	3.786.984.437	120.673.570	120.673.570	4.911.166.761	-	-
2063	3.316.683.903	106.333.996	106.333.996	4.301.483.078	-	-
2064	2.883.680.952	93.668.816	93.668.816	3.739.732.039	-	-
2065	2.488.492.367	82.478.025	82.478.025	3.226.752.414	-	-
2066	2.131.070.969	72.587.402	72.587.402	2.762.623.646	-	-
2067	1.810.821.259	63.842.617	63.842.617	2.346.682.278	-	-
2068	1.526.632.920	56.108.235	56.108.235	1.977.567.157	-	-
2069	1.276.933.011	49.267.102	49.267.102	1.653.287.490	-	-
2070	1.059.761.542	43.218.078	43.218.078	1.371.325.572	-	-
2071	872.831.374	37.871.033	37.871.033	1.128.721.855	-	-
2072	713.636.310	33.149.876	33.149.876	922.217.395	-	-
2073	579.515.382	28.983.841	28.983.841	748.344.095	-	-
2074	467.745.857	25.312.013	25.312.013	603.547.703	-	-
2075	375.617.666	22.075.135	22.075.135	484.289.205	-	-
2076	300.495.384	19.217.034	19.217.034	387.128.603	-	-
2077	239.889.975	16.692.159	16.692.159	308.816.808	-	-
2078	191.491.994	14.457.960	14.457.960	246.341.849	-	-
2079	153.211.204	12.480.439	12.480.439	196.979.771	-	-
2080	123.180.857	10.728.664	10.728.664	158.300.525	-	-
2081	99.786.452	9.179.011	9.179.011	128.205.051	-	-
2082	81.646.121	7.807.831	7.807.831	104.899.607	-	-
2083	67.604.215	6.596.313	6.596.313	86.884.544	-	-
2084	56.713.947	5.530.214	5.530.214	72.932.639	-	-
2085	48.216.647	4.595.005	4.595.005	62.062.217	-	-

Urtea (azarotik azarora)	1. azterlana. Sistema indarduna	2. azterlana. Gizarte Segurantzan sartzea (15 urteko kotizazioa)	2. azterlana. Gizarte Segurantzan sartzea (lan bizitza osoa)	3. azterlana. Gaurkotzea	4. azterlana. Kapitalizazioa- Lansari probableen % 115,41	4. azterlana. Kapitalizazioa- %2n gorakorra
2086	41.504.717	3.778.949	3.778.949	53.487.231	-	-
2087	36.114.064	3.072.298	3.072.298	46.605.680	-	-
2088	31.692.477	2.466.910	2.466.910	40.963.004	-	-
2089	27.979.716	1.953.127	1.953.127	36.222.912	-	-
2090	24.780.946	1.522.379	1.522.379	32.134.706	-	-
2091	21.964.899	1.166.720	1.166.720	28.529.947	-	-
2092	19.438.719	877.402	877.402	25.288.969	-	-
2093	17.143.236	646.990	646.990	22.335.458	-	-
2094	15.041.937	467.039	467.039	19.624.553	-	-
2095	13.112.177	329.328	329.328	17.127.828	-	-
2096	11.338.953	226.460	226.460	14.827.871	-	-
2097	9.717.167	151.272	151.272	12.719.432	-	-
2098	8.242.319	98.334	98.334	10.797.934	-	-
2099	6.913.042	61.990	61.990	9.063.097	-	-
2100	5.727.882	37.861	37.861	7.514.067	-	-
2101	4.682.739	22.315	22.315	6.146.486	-	-
2102	3.773.774	12.663	12.663	4.956.149	-	-
2103	2.994.854	6.899	6.899	3.935.348	-	-
2104	2.337.806	3.599	3.599	3.073.728	-	-
2105	1.793.077	1.791	1.791	2.359.007	-	-
2106	1.349.762	848	848	1.777.040	-	-
2107	995.658	-	-	1.312.042	-	-
2108	719.501	-	-	949.009	-	-
2109	508.408	-	-	671.319	-	-
2110	350.824	-	-	463.840	-	-
2111	235.867	-	-	312.330	-	-
2112	154.616	-	-	205.091	-	-
2113	98.536	-	-	130.960	-	-
2114	60.950	-	-	81.186	-	-
2115	36.528	-	-	48.777	-	-
2116	21.170	-	-	28.347	-	-
2117	11.840	-	-	15.903	-	-
2118	6.137	-	-	8.258	-	-
2119	3.197	-	-	4.320	-	-
2120	1.594	-	-	2.162	-	-
2121	505	-	-	730	-	-
2122	237	-	-	342	-	-

3. ERANSKINA. ERRETIROKO PENTSIOEN ZENBATEKOEN ADIBIDEAK

A) 35 URTETAKO ZERBITZUEKIN

Adibideak, erretiroa hartzean 35 urteko zerbitzuak izanez gero			Sistema indarduna		Sistema gaurkotua		Gizarte Segurantzaren pentsioa 65 urtetan
Adibidea	Soldata	Bost urtekoen sistema	Erretiroa 65 urtetan	Erretiroa 70 urtetan	Erretiroa 65 urtetan	Erretiroa 70 urtetan	
1	7.082.286	Ez dira metatzekoak	3.884.588	4.126.393	3.743.584	3.993.120	4.429.908
2	5.842.886	Ez dira metatzekoak	2.348.638	2.482.187	3.743.584	3.993.120	4.429.908
3	4.780.543	Ez dira metatzekoak	2.193.314	2.313.479	3.516.408	3.705.502	4.429.908
4	4.072.314	Ez dira metatzekoak	1.992.206	2.099.989	2.995.459	3.156.539	3.930.214
5	3.541.143	Ez dira metatzekoak	1.689.451	1.778.193	2.604.747	2.744.816	3.417.578
6	7.082.286	Metatzekoak dira	4.037.493	4.745.553	3.494.117	3.993.188	4.429.908
7	5.842.886	Metatzekoak dira	2.412.176	2.813.070	3.494.117	3.993.188	4.429.908
8	4.780.543	Metatzekoak dira	2.242.245	2.606.835	3.282.079	3.705.566	4.429.908
9	4.072.314	Metatzekoak dira	2.033.533	2.361.760	2.795.845	3.156.593	3.930.214
10	3.541.143	Metatzekoak dira	1.718.415	1.991.037	2.431.170	2.744.863	3.417.578

Adibideak, erretiroa hartzean 35 urteko zerbitzuak izanez gero (ehunekotan)			Sistema indarduna		Sistema gaurkotua		Gizarte Segurantzaren pentsioa 65 urtetan
Adibidea	Soldata	Bost urtekoen sistema	Erretiroa 65 urtetan	Erretiroa 70 urtetan	Erretiroa 65 urtetan	Erretiroa 70 urtetan	
1	7.082.286	Ez dira metatzekoak	87,69	93,15	84,51	90,14	100
2	5.842.886	Ez dira metatzekoak	53,02	56,03	84,51	90,14	100
3	4.780.543	Ez dira metatzekoak	49,51	52,22	79,38	83,65	100
4	4.072.314	Ez dira metatzekoak	50,69	53,43	76,22	80,31	100
5	3.541.143	Ez dira metatzekoak	49,43	52,03	76,22	80,31	100
6	7.082.286	Metatzekoak dira	91,14	107,13	78,88	90,14	100
7	5.842.886	Metatzekoak dira	54,45	63,50	78,88	90,14	100
8	4.780.543	Metatzekoak dira	50,62	58,85	74,09	83,65	100
9	4.072.314	Metatzekoak dira	51,74	60,09	71,14	80,32	100
10	3.541.143	Metatzekoak dira	50,28	58,26	71,14	80,32	100

B) 40 URTETAKO ZERBITZUEKIN

Adibideak, erretiroa hartzean 40 urteko zerbitzuak izanez gero			Sistema indarduna		Sistema gaurkotua		Gizarte Seguran-tzaren pentsioa 65 urtetan
Adibidea	Soldata	Bost urtekoen sistema	Erretiroa 65 urtetan	Erretiroa 70 urtetan	Erretiroa 65 urtetan	Erretiroa 70 urtetan	
1	7.082.286	Ez dira metatzekoak	4.332.672	4.126.393	3.993.120	3.993.120	4.429.908
2	5.842.886	Ez dira metatzekoak	2.606.272	2.482.187	3.993.120	3.993.120	4.429.908
3	4.780.543	Ez dira metatzekoak	2.429.130	2.313.479	3.750.801	3.705.502	4.429.908
4	4.072.314	Ez dira metatzekoak	2.204.968	2.099.989	3.195.127	3.156.539	3.930.214
5	3.541.143	Ez dira metatzekoak	1.867.086	1.778.193	2.778.371	2.744.816	3.417.578
6	7.082.286	Metatzekoak dira	6.127.206	6.743.193	4.526.151	4.991.400	4.429.908
7	5.842.886	Metatzekoak dira	3.604.099	3.949.863	4.526.151	4.991.400	4.429.908
8	4.780.543	Metatzekoak dira	3.329.597	3.642.897	4.251.486	4.631.878	4.429.908
9	4.072.314	Metatzekoak dira	3.013.472	3.295.170	3.621.636	3.945.674	3.930.214
10	3.541.143	Metatzekoak dira	2.534.380	2.767.657	3.149.249	3.431.021	3.417.578

Adibideak, erretiroa hartzean 40 urteko zerbitzuak izanez gero (ehunekotan)			Sistema indarduna		Sistema gaurkotua		Gizarte Seguran-tzaren pentsioa 65 urtetan
Adibidea	Soldata	Bost urtekoen sistema	Erretiroa 65 urtetan	Erretiroa 70 urtetan	Erretiroa 65 urtetan	Erretiroa 70 urtetan	
1	7.082.286	Ez dira metatzekoak	97,81	93,15	90,14	90,14	100
2	5.842.886	Ez dira metatzekoak	58,83	56,03	90,14	90,14	100
3	4.780.543	Ez dira metatzekoak	54,83	52,22	84,67	83,65	100
4	4.072.314	Ez dira metatzekoak	56,10	53,43	81,30	80,31	100
5	3.541.143	Ez dira metatzekoak	54,63	52,03	81,30	80,31	100
6	7.082.286	Metatzekoak dira	138,31	152,22	102,17	112,68	100
7	5.842.886	Metatzekoak dira	81,36	89,16	102,17	112,68	100
8	4.780.543	Metatzekoak dira	75,16	82,23	95,97	104,56	100
9	4.072.314	Metatzekoak dira	76,67	83,84	92,15	100,39	100
10	3.541.143	Metatzekoak dira	74,16	80,98	92,15	100,39	100

HARPIDETZAREN PREZIOA ALDIZKARI OFIZIALA ETA BILKURA EGUNKARIA	IDAZLARITZA ETA ADMINISTRAZIOA
Urte bat .... 40,27 euro	NAFARROAKO PARLAMENTUA
Aldizkari Ofizialaren aleko prezioa .... 1,02 »	«Nafarroako Parlamentuko Aldizkari Ofiziala»
Bilkura Egunkariaren aleko prezioa .... 1,20 »	Navas de Tolosa, 1 31002 IRUÑA

Inprimatzailea: ONA Industria Gráfica (Iruña).

Lege Gordailua: NA – 363-1995

Paper ekologiko birziklatua